

CZU 027.54(478):005.96
027.54(478):023(083.41)
DOI 10.5281/zenodo.6828087

OAMENII BIBLIOTECII – CEA MAI IMPORTANTĂ RESURSĂ

Rezumat: *Articolul reflectă implicațiile profesionale ale personalului Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova pe parcursul anilor, ca factor strategic în dezvoltarea instituției. O politică corectă în domeniul resurselor umane corect formulată, trebuie să țină seama de importanța personalului. Numai prin antrenarea eficientă și rațională a oamenilor instituția își atinge scopurile și obiectivele performante*

Cuvinte-cheie: *Biblioteca Națională a Republicii Moldova, resurse umane, eficiența personalului bibliotecii.*

Realizarea managementului resurselor umane presupune o condiție esențială: de a cunoaște ce este omul. Omul este o ființă diferențiată și schimbătoare. Cu cât el se formează ca subiect sociocultural, cu atât se dezvoltă multilateral. Omul are posibilități multiple cu o arie largă de aspecte: fizice, intelectuale, raționale, de relații etc. El devine conținut al resurselor umane printr-un proces de reajustare a posibilităților sale. Fiind în centrul activității sale, având un bagaj de cunoștințe și capacități, contribuie la modificarea radicală a ansamblului

Lilia CARA
șefa secției Resurse umane,
Biblioteca Națională a Republicii Moldova
cadre@bnrm.md

Abstract: *The article reflects the implication of library staff, as a strategic factor in development institution, in activity of National Republic of Moldova over the years. A fair human resources policy must be correctly worded, has to take into account the importance of staff. Only by efficient and rational education of library staff the institution achieves its goals and objectives.*

Keywords: *National Library of the Republic of Moldova, human resources, efficiency of library staff.*

activităților, în beneficiul fiecărui individ și al comunității întregi. Omul este cea mai importantă resursă.

Managementul resurselor umane descoperă că omul este un factor care, gestionat bine, într-o manieră efektivă și eficientă, coordonat, controlat, motivat, aduce la atingerea scopurilor și la realizarea obiectivelor, la executarea sarcinilor, obligațiilor și responsabilităților puse în fața lui. Factorul uman determină eficiența și eficacitatea funcționării oricărei instituții și capacitatea de a realiza, prin activitățile desfășurate, un impact real la nivel de comunitate. Prin urmare, astăzi, aspectul-cheie în strategia dezvoltării instituționale îl reprezintă strategia de personal.

Resursele umane sunt singura resursă din cadrul unei instituții care poate avea capacitatea de a-și mări valoarea sa, odată cu trecerea timpului, spre deosebire de celelalte resurse care se uzează fizic și moral. Este resursa care are un impact important și prioritar în activitatea unei instituții.

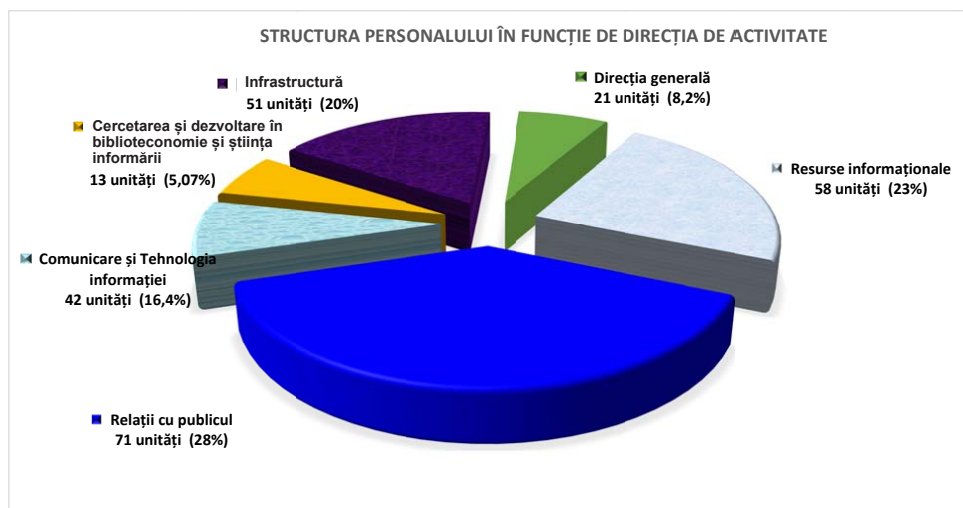
În acest context, în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM) o mare atenție este acordată creării unei echipe de buni profesioniști, care contribuie la realizarea strategiei și obiectivelor instituției.

Echipa BNRM este o echipă profesionistă care este constituită din 238 de persoane, ceea ce reprezintă o ocupare a funcțiilor în proporție de 97%.

Structura organizatorică a Bibliotecii Naționale a RM cuprinde un număr de 256

de unități cu 6 direcții de activitate și este următoarea:

Diagrama nr. 1

Din numărul total de angajați dețin:

diplomă de licență – 158	titlul de doctor habilitat – 1
diplomă de masterat – 21	titlul de academician – 1
titlul de doctor în științe – 6	

Din numărul total de angajați studiază în instituții de învățământ superior:

la ciclul licență – 5	la ciclul masterat – 4	la ciclul doctorat – 5
------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

Dacă facem o analiză privind componența personalului BNRM, conform studiilor, începând cu anul 2016 și până în prezent, observăm că s-a redus numărul de personal profesional și specializat calificat. Acest fapt se datorează desconsiderării profesiei de bibliotecar, a lipsei studenților la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, specialitatea Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică, și demisia multor angajați ce au atins vârsta pensionară. Profesia de bibliotecar, spre regret,

nu mai este în vogă, datorită atât salariilor mici și neatractive pentru tânăra generație, reglementate prin legi formulate și aprobate de persoane care nu au avut tangență cu biblioteca, precum și nivelului scăzut de motivare și motivație a bibliotecarilor.

Totodată, pe parcursul ultimilor ani, a crescut numărul angajaților cu studii superioare, în mod deosebit al celor cu studii superioare în alte domenii decât biblioteconomie și științe ale informării.

Tabel nr. 1: Structura personalului BNRM conform studiilor (anii 2016-2022)

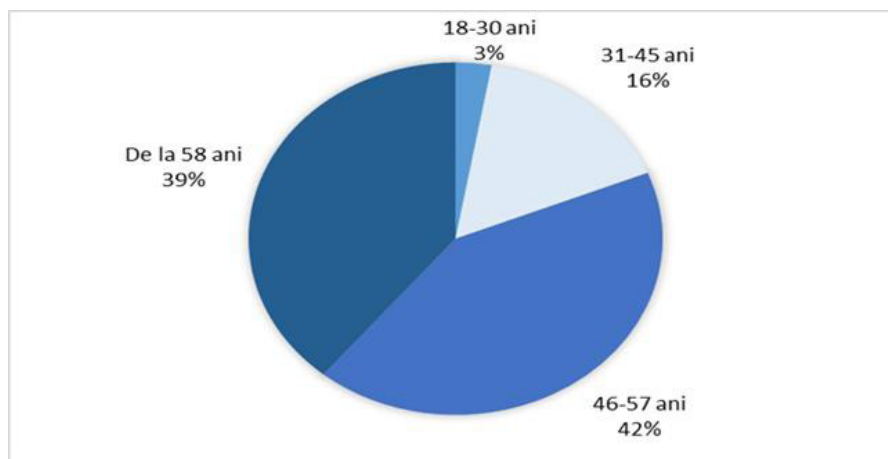
Anul	Total personal	Total personal profesional și specializat calificat	din care	
			cu studii superioare	cu studii profesional-tehnice și generale
2016	242	156	140	16
2017	255	200	172	28
2018	248	195	170	25
2019	246	208	176	32
2020	240	199	148	51
2021	238	186	142	44
2022	238	175	158	17

De asemenea, un mare decalaj se observă și în structura personalului după sex:

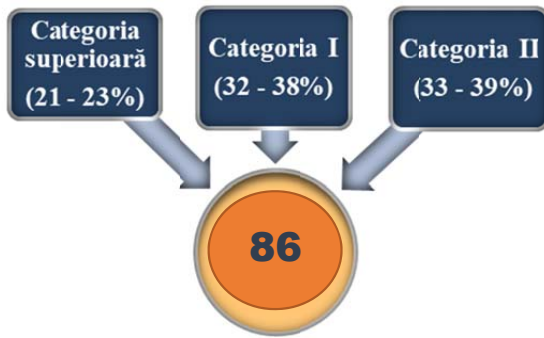
Nucleul BNRM îl constituie personalul cu vârsta cuprinsă între 46-57 de ani, situația fiind caracteristică pentru ultimii ani.

Diagrama nr. 2: Personalul BNRM în funcție de criteriul vârstei

Cât privește categoria de calificare profesională, 86 de angajați din numărul personalului dețin grad de calificare, constituind 36 %.

Diagrama nr. 3: Personalul BNRM în funcție de categoria de calificare

Politica și strategia corectă în domeniul dezvoltării resurselor umane ale BNRM (formarea profesională de bază și continuă, evaluarea și stimularea angajaților) a favorizat apariția și implementarea unor idei inovatoare, practici de succes etc., care au fost apreciate de către organele de stat prin

distincții de stat. Pentru rezultate performante, angajații s-au bucurat de următoarele decorații/distincții de stat: Maestru în Artă – 1 persoană; Om emerit – 1; Maestru al Literaturii – 1; Medalia Aniversară „Centenarul Marii Uniri” – 2; Meritul Civic – 8; Medalia „Mihai Eminescu” – 2.

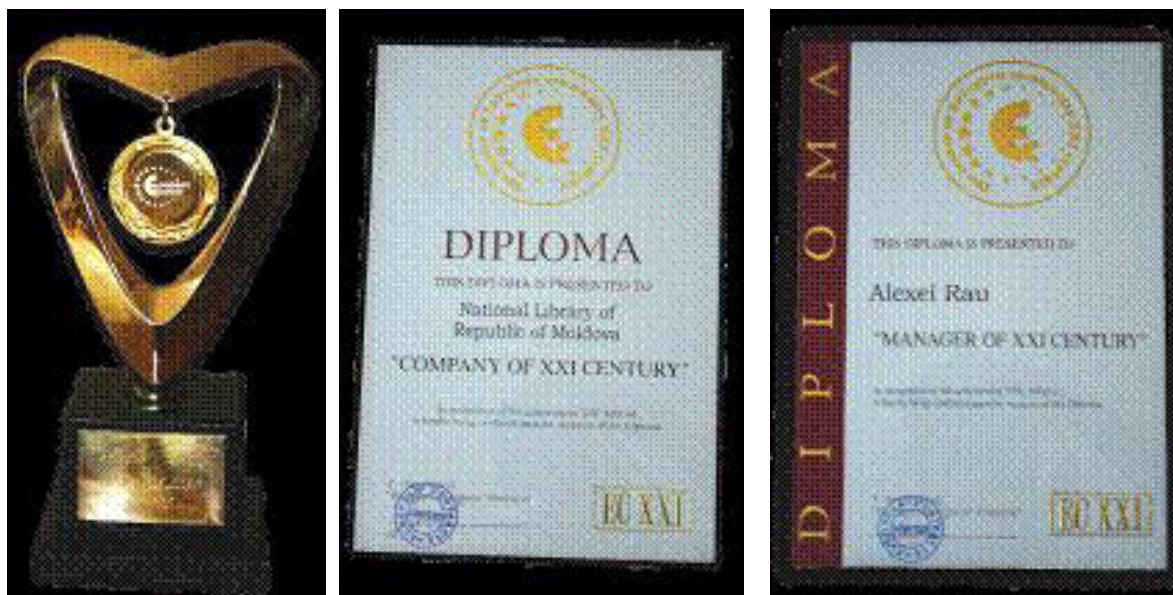
Datorită măiestriei, profesionalismului, aptitudinilor, dragostei și sacrificiului față de profesie, slujirii cu credință instituției, personalul a contribuit la recunoașterea BNRM atât pe plan intern, cât și internațional. Munca lor asiduă zi de zi a fost prețuită prin decorarea BNRM în semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite în dezvoltarea sistemului de bibliotecă și pentru contribuție substanțială la salvagardarea patrimoniului național documentar, realizarea performanțelor pe plan internațional, aplicarea în activitatea instituției a unor metode de management performant, fapt ce a conferit rezultatelor și produselor activității BNRM o ținută competitivă cu modelele avansate din Occident.

Distincții ale BNRM

Ordinul Republicii (31 august 2012)

*Decorația internațională „Clasa europeană a calității” cu nominațiile
„Instituția secolului XXI” și „Managerul secolului XXI” (2002)*

Medalia de aur a Fondului de Excelență de la Geneva (2007)

Dar cel mai mare aport al personalului BNRM, ca furnizoare de servicii informaționale, de popularizare și constituire a instrumentelor de informare a utilizatorilor, este acordarea de servicii și produse:

- turul sau prezentarea bibliotecii pentru public și/sau utilizatori;
- orientarea și îndrumarea în spațiile bibliotecii;
- accesul în incinta bibliotecii la instrumentele de informare despre resursele informaționale și serviciile bibliotecii, inclusiv la catalogul tradițional al bibliotecii;
- accesul la echipamentul bibliotecii (calculatoare, imprimantă, xerox etc.);

oferirea materialelor promoționale ale bibliotecii;

- împrumutul la domiciliu al documentelor tipărite;
- consultarea pe loc a documentelor;
- împrumutul și utilizarea documentelor în incinta bibliotecii;
- împrumutul inter-bibliotecar;
- servicii de referință;
- organizarea programelor și activităților cu caracter literar, cultural, educativ, social, de recreere etc.

În cadrul BNRM o deosebită atenție este acordată formării profesionale continuă a personalului, care reprezintă parte componentă a strategiei de dezvoltare a BNRM,

pentru a fi în pas cu timpul, cu inovațiile noi, cu evoluțiile din domeniu, pentru dobândirea noilor competențe, pentru a reprezenta instituția pe plan național și internațional la conferințe, seminare, traininguri, forumuri etc.

Efortul personalului de specialitate al BNRM la promovarea domeniului, la crearea profesiei, împărtășirea de experiențe, de competențe, a fost evidențiat prin invitații cu comunicări la diferite reuniuni naționale și internaționale, cum ar fi Erevan, Armenia: Seminar Internațional „Tehnologii noi în păstrarea și restaurarea patrimoniului național scris și imprimat”; Adunarea generală a Asambleei Bibliotecilor Euro-Asiatiche (BAE); Mo I Rana, Norvegia: Conferința Directorilor Bibliotecilor Naționale Europene; Bișkek, Republica Kîrgîzstan: Conferința Internațională consacrată aniversării a 85-a de la înființarea Bibliotecii Naționale a Republicii Kîrgîzstan; Chișinău, Moldova, ediții anuale: Forumul Managerilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci; Chișinău, Moldova, ediții anuale: Simpozionul „Anul bibliologic”; Simpozionul Științific Internațional „Valori Bibliofile”; Iași, România: Conferința publică „Presa românească la Centenar. Personalități ale presei românești”; Chișinău, Bălți: Conferința internațională „Eugeniu Coșeriu, pe drum de țară și studii bălțene, genial lingvist pe plan internațional”; Odessa, Ucraina, Biblioteca Științifică Națională: Conferința „Petru Movilă. Duhul. Epoca. Omul”; Chișinău, Moldova, ediții anuale: Symposia Investigatio Bibliotheca și altele.

Biblioteca are misiunea nu numai de a achiziționa, a organiza și a asigura accesul la o mare varietate de informații, materiale și servicii care să satisfacă nevoile intelectuale ale tuturor categoriilor de utilizatori, dar și a disemina informații noi pentru publicul larg, prin editarea de publicații.

Grație profesionalismului și competențelor personalului din cadrul BNRM, pe parcursul anilor au fost și sunt publicate în continuare: monografii, bibliografii, biobibliografii, culegeri, albume, publicații de referință, Calendarul Național, lucrări didactice, buletine de informare și documentare, lucrări de specialitate, reviste de specialitate, Repozitoriul

Național Tematic (MOLDLIS), cataloage etc., care sunt unul din instrumentele de difuzare a informației și reprezintă o importantă sursă de informare și cunoaștere pentru toate categoriile de utilizatori.

Biblioteca Națională a RM este un promotor al culturii, oferind un loc de întâlnire și o arenă pentru discursul public, prin organizarea unor evenimente de anvergură, menite să diversifice oferta cultural-artistică, educațională, științifică și profesională locală și națională. Este o punte între societate și cultură, contribuind creativ la îmbogățirea sa spirituală.

În acest context, un impact esențial în promovarea activității instituției și a culturii, îl are implicarea directă a personalului BNRM prin organizarea de conferințe, simpozioane, forumuri, expoziții, activități culturale-științifice, saloane de artă și muzicale, campanii și programe culturale-educative și informaționale, întâlniri la masa rotundă, întâlniri cu personalități din diverse domenii, lansări și prezentări de carte, discuții literare, zile de informare, flash-moburi etc.

Activitățile BNRM sunt reflectate în presă, prin participări la reportaje, posturi TV și în rețelele de socializare (Briefing anual de presă „Realizările Bibliotecii Naționale a Republicii Naționale și a Sistemului Național de Biblioteci”, Vocea Basarabiei, Radio Moldova, TVR-Moldova, Matinalii, Tezaur TV, televiziunea studentescă din cadrul USM, bloguri, site-uri și alte surse). Grație conducerii, dar și personalului de specialitate al instituției, presa, fiind o componentă valoroasă, a fost și este implicată mereu în ilustrarea și promovarea diverselor activități sociale și culturale.

Pentru atingerea scopurilor, obținerea cu succes a rezultatelor dorite, necesare pentru satisfacerea de obiective clar definite, țeluri bine stabilite, cu implicarea nemijlocită a personalului, BNRM a realizat un șir de proiecte, în colaborare cu organisme naționale și internaționale. Orice proiect poate fi definit prin patru cuvinte-cheie: obiective, resurse, activități și rezultate. Pentru instituție, proiectele au fost și sunt ca mijloc prin care își atinge obiectivele propuse. Proiectele oferă instrumente pu-

terne prin care BNRM își îmbunătățește activitatea, prestează servicii noi și moderne, rezolvă anumite probleme ce țin de domeniul tehnologiilor noi, contribuie la dezvoltarea sistemului de biblioteci și la salvagardarea patrimoniului național documentar, la modernizarea proceselor de conservare, restaurarea și expunerea documentelor de patrimoniu, precum și modul de utilizare a personalului.

Din dorința de a implementa schimbări, de a fi în pas cu timpul, de a oferi utilizatorilor servicii moderne și de calitate, personalul BNRM s-a implicat pe parcursul anilor în proiecte de anvergură, atrăgând investiții intelectuale și materiale: crearea Centrului de Statistică (acesta fiind creat în baza prevederilor Memorandumului de înțelegere în domeniul monitorizării impactului și gestiunii datelor statistice în bibliotecile publice, semnat la 15 mai 2015 între Ministerul Culturii al Republicii Moldova și Asociația Obștească Reprezentanța din Republica Moldova a Consiliului pentru Cercetări și Schimburi Internaționale „IREX”, în realizarea Proiectului Novateca); Hrisoave Basarabene din perioada țaristă (1812-1917) și alte documente istorice din sec. XIX (proiectul a fost finanțat de Ambasada SUA, prin intermediul Fondului Ambasadorilor pentru Salvagardarea Culturală și a avut drept scop conservarea, restabilirea și valorificarea colecției de Acte basarabene/hrisoave; în cadrul acestui proiect a fost creat Muzeul Cărții, pentru a pune în valoare patrimoniul cultural); crearea Centrului Național de Digitizare (proiect susținut de către Guvernul Japoniei prin Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională (JICA), centru dotat cu echipamente de digitizare performante care vor fi mânuite de personal calificat și instruit să realizeze digitizarea documentelor, fotografiilor, cărților, publicațiilor și altor documente de valoare, care vor fi transpuse în format digital); Proiectul „Incluziunea socială a persoanelor private de libertate”, realizat în parteneriat cu Asociația de educație pentru Adulți din Germania; Proiectul „Îmbunătățirea echipamentului digital pentru sporirea ariei de extindere a activităților de formare a formatorilor

experti”, din cadrul Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării BNRM, prin inițierea unei arhive de instruire ale formatorilor în format online; Educația Mediatică și Informațională din cadrul Proiectului Super traineri de EMI; Programul Național „Memoria Moldovei”; crearea Catalogului online; crearea Sistemului Integrat al Bibliotecilor Informatizare din RM (SIBIMOL); Festivalul Național al Cărții și Lecturii; proiectul „Europeana”. Coordonarea și monitorizarea migrației documentelor BND Moldavica către EUROPEANA; proiectul european Dunărea, organizat de către EUROPEANA și coordonat de către Biblioteca Națională a Austriei; Programul Național LecturaCENTRAL; Proiectul „Arhiva de Voci” a personalităților din domeniul culturii; înființarea Centrului de Informare și Documentare a Organizației Națiunilor Unite (ONU), în cadrul promovării și realizării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) – 2030 etc.

Pentru dezvoltarea progresivă a instituției și dezvoltarea profesională a personalului, Biblioteca Națională a fost deschisă pentru parteneriat și relații de prietenie, pentru o colaborare fructuoasă și pe termen lung. Abordarea individuală orientată către colaborare a permis bibliotecii să dezvolte relații reciproce avantajoase cu fiecare dintre parteneri. Au fost înregistrate progrese prin încheierea acordurilor de parteneriat bine definite și eficiente, astfel ca BNRM să devină o prezență vie, activă în contextul cultural la nivel național, colaborând atât cu autorități publice centrale, ambasade acreditate în Republica Moldova, uniunile de creație, cât și cu instituții informaționale, de memorie, cultură și educație, care au atribuții și competențe de interes comun: satisfacerea intereselor de informare, studiu, lectură, educație și recreere a comunității, implementarea de proiecte, servicii calitative pentru utilizatori, instruirea și activitatea locală, modernizarea etc.

Au fost semnate acorduri de colaborare cu: Biblioteca Națională a României, Biblioteca Națională a Republicii Letonia, Biblioteca Națională a Republicii Kazahstan,

Biblioteca Națională a Franței, Biblioteca Națională a Armeniei, Biblioteca Națională de Stat a Rusiei, Biblioteca Națională a Austriei, Biblioteca Națională a Republicii Belarus, Biblioteca Națională Științifică din Odessa (Ucraina), Biblioteca Națională a Azerbaidjanului, Biblioteca Națională a Turciei, Biblioteca Națională a Poloniei, Centrul Cultural Italian din Moldova, Consiliul Britanic Ucraina, Asociația Obștească a Metodiștilor în Elaborarea Training-urilor Aplicate (META), Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Ministerul Apărării al Republicii Moldova și altele.

În colaborare cu Uniunea Scriitorilor, Uniunea Muzicienilor, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, Uniunea Artiștilor Plastici, Uniunea Meșterilor Populari și cu alte uniuni de creație, datorită măiestriei, profesionalismului, devotamentului și implicării personalului bibliotecii, au fost elaborată o gamă bogată de programe și organizată o suită de evenimente.

Fiind principala bibliotecă a statului Republica Moldova, ca instituție care răspunde de conservarea, valorificarea și salvarea moștenirii culturale scrise, ca tezaurul moștenirii culturale scrise și imprimare, având statut de centru biblioteconomic național, care exercită funcția de coordonare și corelare în domeniul cercetării și dezvoltării bibliologiei, biblioteconomiei și științelor informării, personalul de specialitate al instituției se bucură de partici-

parea în activitatea structurilor profesionale: Consiliul Biblioteconomic Național, Asociația Bibliotecarilor din Moldova, Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”, Societatea Științifică de Bibliofilie și Ex-libris „Paul Mihail” din Moldova, Comisia Republicană de Atestare a Personalului de Specialitate din Biblioteci etc.

Pentru munca și dăruirea nu numai cărții, păstrării și valorificării mesajului său spiritual, dar și oamenilor, pentru merite și rezultate deosebite în activitatea profesională personalul de specialitate al bibliotecii a fost recompensat și apreciat prin acordarea premiilor de grațitudine, testimonii, diplome, mențiuni, mulțumiri din partea instituțiilor statale, a societății și a comunității bibliotecarilor: Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Primăria mun. Chișinău, Pretura sec. Buiucani, Asociația Bibliotecarilor din RM, Liga Bibliotecarilor din RM „Alexe Rău” (Premiul Galex) etc.

S-au scurs 190 de ani de la înființarea Bibliotecii Publice Guberniale (22 august 1832), actualmente Biblioteca Națională a Republicii Moldova, s-au schimbat regimuri politice, omenirea a progresat în domeniul tehnologiilor noi de informare, dar Biblioteca a rămas același Templu al culturii, cu „miros” specific de cărți și publicații, un depozitar de documente, de cunoștințe și de oameni dornici să slujească omenirii, spațiu al întâlnirilor și un centru pentru dezvoltarea comunitară.

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECA – contribuții la dezvoltarea comunității armonioase, de ordine și respect : Metodologii, algoritmi, tehnologii. Echipa de autori: Vera Osoianu, Ludmila Corghenci, Ecaterina Dmitric [et al.]. Chișinău: BNRM, 2020. 144 p. ISBN 978-9975-3425-0-6. [cit. 11.05.2022]. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1161/publicatie%20metodologica.pdf?sequence=7&isAllowed=y>
2. BIBLIOTECA Națională a Republicii Moldova – Meridianul Zero al Sistemului Național de Biblioteci (1991-2016) Monografie (consacrată aniversării a 185 de ani de la fondarea BNRM) Chișinău : BNRM, 2017. 216 p. ISBN 978-9975-110-86-0. [cit. 11.05.2022]. Disponibil: [http://www.bnrm.md/files/publicatii/Monografii-BNRM-meridianul-zero-Sistemului-National-Biblioteci-\(1991-2016\).pdf](http://www.bnrm.md/files/publicatii/Monografii-BNRM-meridianul-zero-Sistemului-National-Biblioteci-(1991-2016).pdf)
3. CARA, Lilia. Particularitățile personalului de specialitate din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. In: Magazin bibliologic. 2019, nr. 1/2, pp. 22-28. ISSN 1857-1476. [cit. 10.05.2022]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/Magazin-bibliologic2019-1-2.pdf>
4. LEGE cu privire la biblioteci: nr. 160 din 20 iulie 2017. [cit. 2.04.2022]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120694&lang=ro